

ZORA

ČASOPIS ZABAVI i PODUKU.

Pregled. Shakespeare-ovega Hamleta I. 5. — Bolna ljubezen. — Lesena križa. —
Juri baron Vega. — O Shakespeare-ovem Hamletu. — Anekdota. —
Naznanilo.

Hamlet, kraljevič Danski.

Žaloigra v petih dejanjih.

Zložil Viliam Shakespeare, iz angležkega poslovenil Dragotin Šauperl.

Prvo dejanje.

Peti prizor.

Odstranjeni kraj na obronku (nasipu).

Duh in Hamlet nastopita.

Haml. Kam vodiš me? Dalje ne grem; govori!

Duh. Poslušaj!

Haml. Hočem.

Duh. Že se ura bliža,

Da se v žvepleni grozoviti plamen

Vrniti moram.

Haml. Oh ti ubogi duh!

Duh. Ne pomiluj me, no poslušaj resno,
Kar ti povedal bom.

Haml. Govori! čujem.

Duh. In bodi maščevalec, kadar boš me slišal.

Haml. Kaj meniš?

Duh. Očeta tvojega sem duh!

Obsojen nekaj časa, da po noči

Okoli tavam, a po dnevi tam

V gorečem plamenu zaprt vzdihujem,

Dokler ne bodo grehi vsi, ki sem
 Zakrivil je, očiščeni. Če ne
 Bi bilo prepovedano, razkriti
 Skrivnosti moje ječe, rad bi ti
 Povést povedal, ktere vsak izraz
 Bi v dušo te zadel, krv ti zajezil,
 Očesi ti kot zvezdi 'z krogov vzdignil,
 Bi kodre gosto zložene ti zmešal,
 Da bi se kvišku ti vsak las nasršil,
 Kakor ščetine na togotnem ježi.
 Toda popisa večnosti ne more
 Uhó iz mésa in krvi prebiti.
 Čuj, čuj, o čuj! Če ljubil si kedaj
 Očeta svojega predragega, —

Haml.

O Bog! —

Duh.

Maščuj njegovo grozno, nenaravno
 Moritev!

Haml.

Kaj, moritev?

Duh.

Da, moritev

Pregrozno: vsak umor je grozen;
 Pa ta je strašno grozen, nenaraven!
Haml. Povej brž, da s perotmi hitrimi
 Kakor molitev sama, ali kakor
 Zaljubljenega misel tečem te
 Osvétit.

Duh.

Zdiš se mi poslušen, voljen;
 Res bi lenejši bil ko zel debela,
 Ki tiha na Letejskem bregu gnije,
 Ko bi se tu ne zdramil. Čuj, Hamlet!
 Raznesel se je glas, da strupni gad
 Me piknil je na vrtu spečega;
 In s tem zlagánim vzrokom moje smrti
 Preváril so Dánijo sramotno;
 No vedi, blagi moj mladen'č, da gad,
 Ki piknil tvojega očeta je,
 Sedaj njegovo krono nosi.

Haml.

O predčuteče srce moje! stric moj?!

Duh.

Da! ta prešestna, krvosmesna zver!
 Poln uma bistrega, pa izdajavec —
 (Prokleti uma dari, kateri mogo
 Zavesti v tako zlobo!) ta-le je

Premamil voljo moje na okó
 Le čiste soproge v ostuden greh.
 O Hamlet, kakošen odpad je ta bil!
 Od mene, katerega ljubezen bila
 Je take vrednosti, da je s prisego
 Pred ženitvijo dano v tesni zvezi
 Ostala trdna — in odpad od mene
 Do tega hudodelca, katerega
 Prirojeni darovi so le revni
 V primeru k mojim! —
 Pa ravno tak, kakór da bi čednóst
 Ostala neskažena, če bi tudi
 Njo strast v nebeškem liku božala:
 Tako bi slast, i z dobrim angelom
 Omožena, nebeške postelje
 Nasitila se ter želela grde
 Gnusobe! —

No tiho! Sapo juterno že vošem,
 Zato le kratko! Ko na vrtu spavam,
 Popoldne po navadi stari svoji,
 Zaleze stric tvoj mojo varno uro,
 Nesé sok strupnega zobnjaka v steklu,
 In vlije mi v ušes tuljavo to
 Gnojilno kuho, ktere moč takó je
 Človeški krvi zoperna, da naglo
 Ko živo srebro po telesnih strugah
 In žilah teče, ter kapljam kiselim
 Enaka v mleku, z brzo močjo usiri
 Tekočo zdravo krv. Takó i meni:
 Oprh in gobe so obdale urno
 Ko Lazara z ostudno grdo skorjo
 Teló mi gládsko. —

Tako je roka bratova mi v spanji
 Življenje, krono in kraljico vzela,
 Me sredi mojih grehov pokosila;
 Brez kesa, obhajila, svet'ga olja,
 Z nesklenenim računom slan sem v sodbo,
 Obtežen z vsemi svojimi pogreški!

Hamlet.
Duh.

O grozno, grozovito, o pregrozno!
 Ne trpi tega, če nagon naravni
 Še v tebi klije; ne trpi, da bi Danska

Kraljeva póstelja ležišče bila
Nečistosti in krvosmesnosti!
No kakor god boš maščeval to d'janje,
Ne skruni srea si; le materi
Ne stori nič! prepusti jo nebesom
In trnom, kateri v prsih bivajo;
Bodeči bodo! Z bogom! ker kresnica
Že kaže, da se jutro približuje,
In njeni slabi ogenj že bleđi.
O z Bogom, z Bogom, Hamlet: pomni me!
(*Duh odide.*)

ZORA

ČASOPIS ZABAVI i PODUKU.

Pregled. Iz Hamleta II. 2. — Bolna ljubezen. — Ptičar Blažič. — O Shakespeare-ovem Hamletu. — Barnum. — Listnica. —

Hamlet, kraljevič Danski.

Žaloigra v petih dejanjih.

Zložil Viliam Shakespeare, iz angleškega poslovenil Dragotin Šauperl.

Drugo dejanje.

Drugi prizor.

(Hamlet nastopi čitaje.)

Kraljica. Kako otožen grede sem in bere!

Pol. Proč, prosim vaju, proč oba od tod!

Ogovorim ga brž; dovolita!

(*Kralj, kraljica in spremstvo odidejo.*)

Pol. Kakó se vam godi, kraljevič Hamlet?

Haml. Dobro, hvala Bogu!

Pol. Ali me poznate, kraljevič?

Haml. Izvrstno dobro; vi ste ribič.

Pol. Nikakor ne, moj kraljevič!

Haml. Tedaj pa želim, da bi tak pošten mož bili.

Pol. „Pošten?“ moj kraljevič!

Haml. Da, gospod; zakaj pošten biti se pravi v sedanjem času: izvoljenemu biti izmed deset tisoč môž.

Pol. To je gola resnica, moj kraljevič!

Haml. Zakaj če solnce žužkov v mrtvem psovi izvali — bo-
ginja, ki mrlino poljubi! — Ali imate hčer?

Pol. Imam jo, moj kraljevič!

- Hamlet.* Ne dovolite jej na solnce hoditi! Spočeti je blagoslov, pa ne tako, kakor bi vaša hči spočeti mogla. — Prijatelj, varujte se!
- Pol.* Kaj hočete s tem reči? (Sam za se:) Vselej na mojo hčer meri: in vendar me iz prvega ni poznal; rekel je, da sem ribič. Daleč je zabredel, daleč! in gotovo, v moji mladosti je tudi mene ljubezen brž ko ne do zadnjega prigorevala, celó podoben sem bil temu tukaj. Hočem ga zopet ogovoriti. — Kaj čitate tukaj, moj kraljevič?
- Hamlet.* Besede, besede, besede!
- Pol.* Kaj sodržujejo, moj kraljevič?
- Hamlet.* Kdo?
- Pol.* Menim, kaj obsegajo knjige, v katerih čitate?
- Hamlet.* Obrekovanja, gospod! Zakaj ta zviti satirik piše: Da imajo stari možjé dolge brade; da so jih lica gubava; da se jim iz oči vlačí gosta ambra in smola; da pogrešajo obilno bistrumja, in da imajo zeló slaba ledja. Vsega tega, gospod, sem sicer dobro in močno prepričan; toda mislim, da je nepošteno, vse to tako zapisati. Zakaj vi sami, gospod, bi zopet v moja leta prišli, ako bi kakor rak nazaj lezti mogli.
- Pol.* (Za se:) Če je to tudi norost, vendar ni brez smisla. (Glasno:) Ali načete iz zraka iti, moj kraljevič?
- Hamlet.* V svoj grob?
- Pol.* Res da, to bi bilo iz zraka. — (Za se:) Kako prepričevalno mnogokrat odgovarja! sreča, ktero norost dostikrat dostigne, med tem ko jo um in zdrava pamet le težko vselej imata. Zapustil ga bom, in si prizadeval, da se brž z mojo hčerjo snide. — Moj častitljivi kraljevič, ponižno slovo vzamem od vas.
- Hamlet.* Vi ne morete od mene ničesar vzeti, gospod, kar bi vam rajše prepustil, kakor svoje življenje, kakor svoje življenje, kakor svoje življenje.
- Pol.* Zdravo, moj kraljevič!
- Hamlet.* Ti dolgečasni stari neumneži!
(*Roženkranc in Gildenštern nastopita.*)
- Pol.* Vidva iščeta kraljeviča Hamleta; tukaj je.
- Rož.* (K Pol.) Z Bogom, gospod!
(*Polonij odide.*)

- Gild.* Moj častiti kraljevič!
- Rož.* Moj predragi kraljevič!
- Hamł.* Moja izvrstno dobra prijatelja! Kaj delaš, Gildenštern?
A Roženkranc! Dobra pajdaša, kako se kaj imata?
Kako se vama godi?
- Rož.* Kakor pač po navadi majhnim, slabim ljudem.
- Gild.* Sva srečna, ker presrečna nisva; kukma
Na kapici furtuni nisva.
- Hamł.* Pa tudi ne njeni podplati?
- Rož.* I to nisva, moj kraljevič!
- Hamł.* Vidva bivata tedaj okoli njenega pasa, sredi njene
blagovoljnosti?
- Gild.* Res, da nama skrivoma ugaja.
- Hamł.* V skrivnem krilu sreče! O zelo resnično; saj je vlačuga!
— Kaj je novega?
- Rož.* Ničesar ne, razun da je svet pošten postal.
- Hamł.* Tedaj se sodnji dan bliža. Pa vajina novina ni resnična.
S čem sta, moja dobra prijatelja, fortune razžalila,
da vaju sem v ječo pošilja?
- Gild.* V ječo, kraljevič?
- Hamł.* Dansko je ječa!
- Rož.* Tedaj je ves svet ječa?
- Hamł.* Velika, v kateri je mnogo predelov, shramb in temnic;
Danija je med najbujšimi.
- Rož.* Midva ne misliva tako, moj kraljevič!
- Hamł.* Ne? tedaj ni nobena za váju; zakaj samo po sebi ni
nič niti hudo niti dobro; še le mišljenje napravi to;
meni je ječa.
- Rož.* Tedaj dela to vaša častiželjnost: Danija je preozka
vašemu duhu!
- Hamł.* O Bog! lahko bi bil v orehovi lupini vklenen, in mislil
bi, da sem kralj neskončno prostornih krajev, ako
bi le teh hudih sanj ne imel.
- Gild.* In te sanje so po pravem le častiželjnost; zakaj res-
nično bistvo častiželjnosti je le senca prevarljive
sanje.
- Humł.* Sanja sama je le senca.
- Rož.* Gotovo! toda meni se zdi častiželjnost tako lahko in
vetrovno blago, da je le senčina senca.

Haml. Tedaj so naši berači trupla, in naši kralji in nogati junaci sence beračev. Pojdemo na dvor? Zakaj, pri moji véri, jaz ne znam modrovati!

Rož. }
Gild. } Pripravljena sva storiti po vašem povelji.

Haml. Nič takega! Nočem vaju samim svojim služabnikom pridružiti; zakaj, da z vama kakor pošten mož govorim, moje spremstvo je strašno. Pa da ostanem na lepo pripravljeni cesti prijateljstva: kaj delata v Elsinoru?

Rož. Vas obiskujeva, kraljevič; ni drugega vzroka.

Haml. Jaz reven berač! še hvaležnosti pogrešam; toda zahvalim se vama, in gotovo, draga prijatelja, moja hvala je pol vinarja predraga. Ali niso po vaju poslali? Je-li to vajno lastno nagnenje? Je-li vajin obisk prostovoljen? Pojdita, pojdita, delajta zvesto z menoj! Tedaj recita, odgovorita!

Bolna ljubezen.

Noveleta v pismih.

Sp. Tavčar.

(Dalje.)

V decembru. — — —

Sneg je pobelil strehe i ostra burja brije od severa. Po zemlji pa je hodilo božje dete, ter obiskavalo nas trpine. V hiši bogataševi je bilo, ter sejalo v srea dobrosrčnost i milobo, stopilo tudi v vmazano čumnato bolnega delavca, mu razgladilo skrbeče proge na potnem čelu, ulilo mu v srce tolažbe i miru. Ali to je bilo po noči, mi ga nismo videli, samo zjutraj, ko smo se prebudili pri bučanji zvonov — bila nam je duša pokrepčana i dejali smo radostni: mali Jezus bil je pri nas! — Mir ljudem na zemlji!

Božič je. Tudi v moji visoki izbi je napočil, ter mi prinesel ljub dar.

Ko sem se prebudil, prišlo je tvoje pismo i pa mala knjižica. „Pismi zložil Boris Mirán.“ V zlatu vezane. Hvala ti, draga duša! Še isti trenutek sem se vtopil v nje. Na zemlji bil pa je božič i veselo so peli zvonovi. Kako da mi je bilo?

Spominjaj se naših gora. Kolikokrat lazila sva v sladkem miru po tih gozdovih, motila tu prebivajoče pevke, da so se boječe ozirale po predrznih tujcih. Ali tu v najtemnejši senci šumljal je izpod skale vir,

ZORA

ČASOPIS ZABAVI i PODUKU.

Pregled. Iz Hamleta III. 1. — Bolna ljubezen. — Ptičar Blažič. — Tobija Vit. —
O Shakespeareovem Hamletu. III. — Drobnosti. — Književni ogled. —
Listnica. —

Hamlet, kraljevič Danski.

Žaloigra v petih dejanjih.

Zložil Villiam Shakespeare, iz angleškega poslovenil Dragotin Šauperl.

Tretje dejanje.

Prvi prizor.

Soba v gradu. — *Hamlet* nastopi.

Haml.

Al' biti al' ne biti je vprašanje.
Kaj je blagodušnejše: al' trpeti
Osode grozne zanjke vse in stréle,
Al' zoper morje tug se orožiti,
In jih uničiti z uporom? Kaj?
Umreti, — spati, — ino dalje nič,
Nad'jáje se, da s p a n j e nam konča
Te srčne tuge, tisoče nezgod,
Ki so dedina naša? — To je cilj,
Ki srčno ga želim. — Umreti, — spati! —
Da, spati! morebiti i sanjati?
Ha, tukaj je spodtikljej in zadržek:
Ker kakšne sanje v spanji prišle bodo,
Če smo to svetno smetje zapustili,
To zadržuje nas. In to je vzrok,
Da reve svoje nösimo tak' dolgo.
Ker, kdo bi nosil časa sram in šibe,

Stisk močnega, ošabneža žaljenje,
 Zavržene ljubezni muko, odlog
 Pravice in uradov nepravdnost,
 Zaslužnega moža zaničevanje, —
 Ko bi se tega sam rešiti mogel
 Z bodalom golim? Kdo bi nosil teže,
 Kdo znojen hripal pod življenja jarmom,
 Če ne bi groza néčesa po smrti, —
 Pred skrito zemljo, izza ktere brégov
 Se potnik več ne vrne, — voljo nam
 Motila, da trpimo z n a n o hudo
 Tú rajši, kakor onkraj tam n e z n a n o.
 Takó nas vest pretvori vse v plašljivce;
 Vesela barva odločitosti
 Se poobláči z bledostjo mišljénja,
 Takó da čini krepki in pogumni
 Zarád strahú odvrneni od cilja
 Imé zgubijo d'janja! — Tiho zdaj!
 Ofel'ja lepa pride. Vila, v svoji
 Molitvi vseh se grehov mojih spómni!
Ofel. Gospod, kako se vam že nekaj časa
 Godi?

Haml. Ponižna hvala; dobro, dobro, dobro.

Ofel. Imam od vas spominkov, ktere rada
 Bi bila davno že vam povrnila:
 Zató vas prosim, vzémite jih zdaj!

Haml. Nikakor ne; jaz nisem vam nikoli
 Ničesar dal.

Ofel. Častiti kraljevič,
 Prav dobro veste, da ste mi jih dali,
 Besedo zraven, s takim sladkim dihom,
 Da vsem so vrednost dale. Dih je zginil,
 Zató jih spet vzemite! Blagi duši
 Ni ljub več dar, če je dajávec žaljen.
 Tú náte jih, gospod!

Haml. Ha, ha! ste-li poštena?

Ofel. Blagi gospod?!

Haml. Ste-li lepa?

Ofel. Kaj méni vaša visokost?

Haml. Da ako ste poštena ino lepa, vaša poštenost se ne sme
 pečati z vašo lepoto.

- Ofel.* Bi-li mogla, moj kraljevič, lepota lepšo tovaršico imeti, kakor je poštenost?
- Ham.* O gotovo; zakaj lepote moč bo poprej poštenost v nesramno mešetuljo spremenila, predno bode poštenosti moč lepoto sebi podobno storila. To je v prejšnjih časih čudno bilo, pa zdaj to časi potrjujô. — Ljubil sem vas nekdaj.
- Ofel.* Res, moj kraljevič, pregovorili ste me, da sem vam verjela.
- Ham.* Ne bila bi mi ti verjeti smela; zakaj čednost se ne da našemu staremu rodu tako vcepiti, da ne bi po njem dišala. Nisem vas ljubil.
- Ofel.* Tem bolj sem bila ukanjena.
- Ham.* Pojdi v samostan! Zakaj si hotela grešnikov na svet roditi? Jaz sem še precej pošten; toda vendar bi se lahko takih reči dolžil, da bi bilo boljše, ko bi me mati nikdar ne bila porodila. Jaz sem zelo napuh-njen, maščevalen, čestilakomen; zmožen več grehov storiti, kakor imam misli, si jih izmisliti, domišljije, si jih upodobiti, ali časa, jih storiti. Zakaj bi takošni reveži, kakov sem jaz, med zemljo in nebom lazili? Mi smo pravi zanikerneži vsi; ne verjemi nobenemu izmed nas! — Hodi svoj pot v samostan! — Kje je vaš oče?
- Ofel.* Domà, mili gospod!
- Ham.* Naj se vrata za njim zaklenejo, da nikjer drugod no-reti ne bode mogel, kakor v svoji hiši. Z bogom!
- Ofel.* O pomagajte mu ljuba nebesa!
- Ham.* Kedar se možiš, dam ti to prekletstvo za doto: Bodi tako čista kakor led, tako čedna kakor sneg, a vendar ne uidi obrekovanju! Pojdi v samostan! Z bogom! — Ali če hočeš po sili se možiti, vzemi norca! Zakaj pametni ljudje le predobro vedô, kakošna strašila vi iz njih napravljate. V samostan idi, in to precej! Z Bogom!
- Ofel.* Nebeške moči, ozdravite ga zopet!
- Ham.* Slišal sem tudi o vašem slikarstvu, le preveč! Bog vam je obraz dal, in vi si drugega napravljate: vi skak-ljate, vi drobnujete, in šepetate, ter krivo imenu-jete stvari Božje, in se iz poželjivosti nevedne de-late. Poberite se; nič več o tem! Razkačilo me je.

Povem vam, nočemo nobenih ženitev več imeti; kdor je že oženjen, razve enega, naj živi; drugi naj ostanejo, kakoršni so. V samostan, idi!

(Hamlet odide.)

Ofel.

Kak' blaga duša je tú konec vzela!
Bil je okó dvoranu, meč vojščaku,
Učenemu beseda; up in kinč
Razcvitajočej lepej tej državi;
Nedolžen, učen in omikan človek,
Značaj značajev vseh! in vse je proč!
In jaz vseh žensk najrevnejša, nesrečna,
Ki sem priseg njegovih med srkála,
Zdaj vidim, da je blagi, močni um,
Lep kakor igrajoča ura, spačen,
Da vzgled cvetoče mládosti je zmočen,
Oparjen s sanjarijo! Jój, gorjè!
Da prej ga vid'la sem, in zdaj ga vidim!

ZORA

ČASOPIS ZABAVI i PODUKU.

Pregled. Iz Hamleta III. 3. — Ptičar Blažič. — Milica in Sofija. — Potovanje v Rim. — Književni ogled. —

Hamlet, kraljevič Danski.

Žaloigra v petih dejanjih.

Zložil Villiam Shakespeare, iz angležkega poslovenil Dragotin Šauperl.

Tretje dejanje.

Tretji prizor.

Kralj (sam).

Kralj. O joj! moj greh je gnil, smrdi k nebesom!
Na njem leži prokletstvo prvo, najstarejše:
Oj, bratomorstvo! — Moliti nij mi moč,
Če ravno silen sta naklón kot volja;
Močnejši dolg podira močni sklep,
In kakti človek, dvoje delo imajoč,
Stojim dvojěč, kaj bi najprej prijel,
Opušcam pak oboje. — No, bila debelejša
Prokleta roka ta, kak je,
Od brátovske krvi, al' nima
Nebó dobrótno deža dosti,
Umiti belo jo ko sneg? — Čemú je milost,
Če lica svojega ne kaže grehu?
Al' nima dvoje te moči molitev:
Pad zadržati, ino odpuščenja
Sprostiti padlim? — Vzdignil bom oči.
Storjen je pad moj. Pa kakó v prid sebi

Naj mólim? — „Grd odpusti mi umor!“ —
 A to ne more biti, ker še vse
 Imam, za kar sem mor storil: to krono,
 Čestipohlepnost, in kraljico.
 Al temu gre odpúst, ki nósi še svoj dolg?
 Na svetu tem popačenem lehkó si
 Pravico dolg odkúpi zlatom,
 In vidi se, plačilo da hudobno
 Zakóne si kupuje le prevečkrat;
 No zgoraj nij takó!
 Slepárstvo tamkaj ne veljá, tam čin
 Razkrit leži v nagóti svoji pravi,
 In grehov, koje smo storili,
 Navzóč smo siljeni spovedat' se.
 In zdaj, kaj mene čaka? — Skúšati,
 Kaj kës premore. In kaj on ne premore?
 No kaj premore, če kesáti se ne morem?
 O reva! Prsi, črne kakor smrt!
 O vjeta duša! v boju za svobodo
 Zapletaš se še bolj. Pomóžite
 Mi angeli, poskušajte, duhovi!
 Upógnite, kolena trda se!
 In srce ti iz kit jeklenih,
 Postani méhko, kakor žile dójenčka!
 Nemára bo še dobro vse!

(Stopi nazaj in poklekne.)

Hamlet nastopi.

Haml. Sedaj bi stóril, léhko, zdaj, ko moli;
 Bom stóril 'zdaj. Takó pa gre v nebesa!
 In al' sem maščeval se s tem? — To moram
 Pomisliti. — Zaníkarnež očeta
 Mi umori; zato pa jaz, jegóv
 Edini sin, zaníkarneža pošljem
 V nebesa?
 Ne, ne: to je plačilo, ne osvéta!
 Nenadoma napadel je očeta,
 Še sitega, v njegovih grehov cvetu.
 Kak je račun njegov, sam Bog to ve,
 Pa kar mi vemo in si mislimo,
 Je slaba ž njim. In sem-li maščevan,

Če ga napadem, ko se očiščuje,
Ko dobro je pripravljen na ločitev?
Ne!

Proč, meč; in pazi na strašnejšo uro!
Le kadar pije, spi, divjuje, ali
Pa v krvosmesni postelji leži,
Pri igri, v kletvi, al' pri drugih činih,
Ki blizo ne diše po odrešnji:
Tedáj čem, da k nebesom pete vrže,
Da duša bo tako prekleta, črna
Ko pekel, v kateri gre! — Al' mati čaka;
Ta lek podaljša ti le bolne dni.

(*Haml. odide.*)

(*Kralj vstane in stopi naprej.*)

Kralj. Beseda vzdiga se, no mrzlo je srcé,
Molitev brez občutka pa v nebó ne gre!

(*Odide.*)

ZORA

ČASOPIS ZABAVI i PODUKU.

Pregled. Iz Hamleta IV. 7. — Miramar. — Milica in Sofija. — Potovanje v Rim. —
O Shakespear-ovem Hamletu. — Listnica.

Hamlet, kraljevič Danski.

Žaloigra v petih dejanjih.

Zložil Villiam Shakespeare, iz angležkega poslovenil Dragotin Šauperl.

Četrto dejanje.

Sedmi prizor.

(Kralj, Laertes.)

Kralj. Laert, al' vam je bil vaš oče drag?

Al' ste le kakor slikana otožnost:

Obličje brez srcá?

Laert. Kaj to vprašanje?

Kralj. Ne, ko da bi mislil, da vam ni bil ljub;

Pa vem, da v času se rodi ljubezen,

In vidim, kakor skušnja me uči,

Da nje gorečnost tudi čas vkroti.

Je nekaj, kar kot stenj al' pa otrinjek

V ljubezni plamenu živi, slabé jo,

In nič ni skoz in skoz enako dobro.

Dobrota preveč polnokrvna umré

Od lastne preobilnosti. Kar hočeš,

Dovrši, kádar moreš; ker to: „hočem“

Spreminja se in se tolikokrat

Odlaga, kólikor jezikov je,

Primérljavev in rok. Potem je: „b i

Bil moral!“ vzdihljej, kateri zgine, ter
 S tem, da tolaži te, ti le škoduje.
 Pa k jedru vreda gnjilega! Naš Hamlet
 Bo vrnil se: kaj bode te tedáj
 Storili, da se skažete bolj v d'janji
 Ko pa v besedi, da ste sin očetov?

Laert. Zadavil bom ga v cerkvi pred oltarjem!

Kralj. Zares, pribežališča bi umor
 Nikjer ne smel imeti, in ne smelo
 Bi meščevanje se nikjer trpeti.
 I nú! Laert, če hočeš to storiti,
 Ostaneš lahko v svoji sobi. Hamlet,
 Ko pride, zve, da si doma, in hvali
 Se mu še bolj močno umetnost tvoja,
 In da se z dvojno barvo slavi, kar je
 Francoz o tebi dél, vaju združimo,
 In stavimo na vajne glave. On,
 Zvest, blagosrčen, brezi vsega suma,
 Na meče gledal ne bo; in ti lahkó,
 Če prav z prevaro majhno, vzameš ostri
 Meč, ter z umetnim sunom mu umór
 Očeta plátiš.

Laert.

Stóril bom takó;

In v ta namen svoj meč pomazal. Kupil
 Sem od mazača mažo, tako smrtno,
 Da če se nož namaže ž njo, in se
 Napil je krvi, tega i prevez
 Najboljša, in naj je iz vseh zdravilnih
 Zelišč pod luno zmešana, nikdár
 Ne reši, če je ž njim le praskan bil.
 S to kugo bom mazilil ost, in tudi
 Najmanjša rana mu zadene smrt.

Kralj.

I to še morava premisliti,
 Al' bo namen ta radi časa in
 Pogód uspešen; ker, če spodleti,
 In se namén iz slabega vspeha vidi,
 Bi bolje bilo opuščeno. Torej
 Je najnemu naklepu treba ene
 Al' dveh podpor, ki nam pomagati,
 Če bodec spodleti. — Naj mislim! Tiho!
 Slovesno stavim na umetnost tvojo. —

Imam jo !

Kedár sta vroča v boju že in žejna
(Zatorej ga napadaj tem blastnéje !),

In ko bo piti htel, se mu nalášč

Da kupa, ktera, če iz nje le srkne, —

Če sunu tvojemu strupenemu

Uide — vendar nam namén izpolni. —

A kakšen hrup ?

ZORA

ČASOPIS ZABAVI i PODUKU.

Pregled. Iz Hamleta V. 1. — Mirawar. — Zoa. — Podobe iz domačega življenja. —
Literarni in umetnostni ogled. — Listnica. —

Hamlet, kraljevič Danski.

Žaloigra v petih dejanjih.

Zložil Villiam Shakespeare, iz angležkega poslovenil Dragotin Šauperl.

Peto dejanje.

Prvi prizor.

1. *Pogrebec* (kopa in poje:)

„V mladosti sem ljub'co, ljub'co imel,
Sem mislil, da je veselo;
Takó živeti, ko sem živél,
Prijetno se mi je zdelo.“

Haml. Ali ta človek nima nobenega čutja pri svojem delu, da
grob dela in poje?

Hor. Navada mu je to delo prijazno storila.

Haml. Vselej je tako; čem menje roka dela, tem nežnejše čute
ima.

1. *Pogr.* (zopet poje:)

„Starost, ki skrivaj lazi in gré,
V kremplje je zdaj me vklenila,
Od zemlje odrinila me,
Ko da bi neznana mi bila.“

(Izkopa človečjo črepino.)

Haml. Ta črepina je nekdaž jezik imela, in je znala pevati. Kako
jo ta človek na tla meče, ko da bi bila Kajnova čeljust,

jega, ki je bil prvi morivec. Morebiti je bila buča kakega državnika, ktereга ta osel zdaj prekanja; ali drugega ktereга, ki je hotel Boga prevariti. Kaj ne da?

Hor. Morebiti, milord.

Hamł. Ali kakega dvornika, ki je reči znal: „Dobro jutro, dragi lord! Kako vam je, mili lord?“ Morebiti gospod Ta in Ta, kateri je lepega konja gospoda Tega ali Tega hvalil, kedar ga je hotel v dar dobiti. Ni-li tako?

Hor. Res da, moj kraljevič.

Hamł. O tako se godi; in zdaj je v lasti gospoda Črva bez čeljusti, in mora se okoli ušes biti dati od grebčeve lopate. Tukaj je velika sprememba, ako bi kdo tako bistro oči imel, da bi jo videl. Ali ni rejenje teh kosti več veljalo, kakor da se zdaj ž njimi potaka? Moje kosti me bolijo, kedar se tega zmislím.

1. *Pogr.* (poje:) „Kramp, rovnica, oj rovnica,
Platnena srajca še:
In jama v zemljo vkopana,
Tem gostom dosti je.“

(Izkopa spet črepino.)

Hamł. Tukaj je druga. Morda je bila črepina pravdnikova. Kje so zdaj njegovi ovinki, njegove zvijske in pravde, postranski podarki in spletke? Zakaj pusti, da ga ta neotesanec z omazano lopato po črepini udarja, in ga ne toži zavoljo dejanjske razžalitve? — Hm! Ta je morebiti bil svoje dni zemljišč nakupovavec s svojimi zastavami, očitnimi dražbami, sodnijskimi odlogi, dvojnimi zagotovili in razkupninami. In to je zdaj zagotovilo njegovih zagotovil, in razkupnina njegovih razkupnin, da ima svojo plemenito črepino napolnjeno plemenitim blatom? Ali mu njegovi dvojni zagotovniki nočejo ničesar drugega od njegove pridobitve dati, kakor dolgost in širokost nekotih pogodb? Kupni listi njegovih zemljišč bi težko šli v to škrinjo, in jih prvi dedič sam bi ne imel več prostora! He!

Hor. Niti za las več, milord.

Hamł. Ne dela li se pergamen iz ovčje kože?

Hor. Da, moj kraljevič, tudi iz telečjih kož.

Hamł. Tudi oni sami so ovce in teleta, kateri v teh pergamenih svoje varnosti iščejo. — Tega človeka hočem ogovoriti.
— Čegav je ta grob, prijatelj?

1. *Pogr.* Moj, gospod. — (poje:)

„O! in jama v zemljo vkopana,

Tem gostom dosti je.“

Haml. Verujem, da je tvoj, gotovo; ker ti ležiš*) v njem.

1. *Pogr.* Vi ležite zunaj gospod, in zato grob ni vaš: pa jaz ne ležim notraj, in vendar je moj.

Haml. Ti lažeš v njem, ker si v njem, in praviš, da je tvoj; ker je grob za mrtve, ne za žive, zato ti lažeš.

1. *Pogr.* Ta je živa laž, gospod, ki se hoče od mene k vam vrniti.

Haml. Za ktereга moža koplješ grob?

1. *Pogr.* Za nobenega moža, gospod.

Haml. Za katero žensko tedaj?

1. *Pogr.* Tudi za nobeno.

Haml. Kdo bo tedaj tukaj pokopan?

1. *Pogr.* Ena, ki je bila ženska, gospod; pa Bog se usmili nje duši, ona je mrtva.

Haml. Kako natanek je ta človek! I mi moramo govoriti po vernem kazalu, če ne, igro z besedami izgubimo. Za Boga, Horacij, ta tri leta sem opazil, da je sedanja doba tako zvita in šegava postala, da prst na kmetovi nogi dvornikovi peti tako blizo prihaja, da ji ozeblino odira. — Kako dolgo si že pogrebec?

1. *Pogr.* Med vsemi dnevi leta sem ravno ta dan pogrebec postal, ko je naš poprejšnji kralj Hamlet Fortinbrasa premagal.

Haml. Kako dolgo je že tega?

1. *Pogr.* Ali tega ne znate sošteti? Vsak norec to zna. Bilo je ravno isti dan, ko se je mladi Hamlet bil narodil, kateri je zdaj znorel, in je na Angležko poslan bil.

Haml. Aj, res? Zakaj so ga pa na Angležko poslali?

1. *Pogr.* Nu, ker je znorel; on naj tam svoj um zopet dobi; ali če ga ne dobi, to tamkaj mnogo ne škoduje.

Haml. Zakaj ne?

1. *Pogr.* Ker tam tega ne bodo zapazili; ker ljudje so tamkaj tako nori, kakor on.

*) to lie v angležkem pomenij: ležati in legati, liegen in lügen.

ZORA

ČASOPIS ZABAVI i PODUKU.

Pregled. Iz Hamleta V 2. — Helena. — Miramar. — Hipokrat. — O Shakes-
peare-ovem Hamletu.

Hamlet, kraljevič Danski.

Žaloigra v petih dejanjih.

Zložil Villiam Shakespeare, iz angležkega poslovenil Dragotin Šauperl.

Peto dejanje.

Drugi prizor.

(*Hamlet in Horacij nastopita.*)

- Haml.* Prijatelj, koliko o tem; zdaj drugo!
Al' se spominjaš vseh okolščin še?
- Hor.* Spominjam se jih dobro, kraljevič.
- Haml.* B'lo mi je v prsih, kakor v boju, ki ni
Mi spati dal, in menil sem, da huje
Ležim ko puntar v barki. Urno . . .
In hvala urnosti! — ker vemo, da nam
Ta nepremišljenost večkrat pomaga,
Če nam veliki sklepi spodleté:
In to nas naj uči, da Bog skončá
Naklepe naše vse, med tem ko mi
Na prvo roko jih izdelamo.
- Hor.* To je gotovo.
- Haml.* Iz komnate svoje,
Zagrnjen v morsko oblačilo, sem
Po temi taval, da bi našel nju.
Nju najdem, vzamem jima culo;

Ter vrnem s culo v izbo se nazaj.
 In iz strahú pozabim vso dvorljivost,
 Ter naročilo odpečatim brž.
 In kaj, Horacij, najdem? Glej! grdobno
 Zvijáčo kraljevo! ukaz določen —
 Ozaljšan bogme vzroki raznimi
 O sreči Danije in Anglije,
 In hu! pošast in strast, če živ ostanem: —
 Da brž, ko me zagledajo, in brez
 Odloga vsega, tud' ne, da bi
 Se brusila sekira, meni naj
 Odsekajo glavó.

Hor. Je-li mogoče?

Ham. Tú je ukaz; preberi ga, kedar
 Utegneš; toda hočeš slišati,
 Kako sem zdaj ravnal?

Hor. Da, prosim!

Ham. Omrežen ves zvijačami sem že
 V možganih, predno jim predigro delam,
 Začel to igro: vsedem se, izmislim
 Si nov ukaz, ter ga prav lično spišem.
 Nekdaj se meni, kakor diplomatom zdaj,
 Je nizko zdelo, lično pisati,
 In skrbel sem, ta uk pozabiti;
 A zdaj junáški mi ustreže. Češ li
 Obsežek slišati?

Hor. Da, mili lord.

Ham. „Kraljevo resno zarotilo, da —
 Če Anglija je zvesta v fevdnem davku,
 Če cvete nje ljubezen kakor palma,
 Če res mirú pšenične vence nosi,
 Ki naj vezilo bodo prijateljstvu,
 In drugih več pomembnih „če“ — jev
 Naj kralj angležki pismo prečitavši
 Brez vsega dolgega pomisleka
 Umoriti dá poročevalca,
 I brez izpovedi.“

Hor. Toda kako

Ste mogli pismo zapečatiti?

Ham. V tem se prikaže mi previdnost Božja:
 Pečatnik sem očetov v mošnji nosil,

Ki po pečatu Danskem bil je vrezan;
List zložim, kakor zložen bil je oni,
Napišem, zapečatim, in odnesem
Potvorjenca, ki nikdo ga ni znal,
Na mesto prejšnje. — In drugi dan
Je bil naš morski boj in kar se
Potém zgodilo je, to veš.

Hor.

Pa ona

Dva smrt storita, Roženkranec
In Gildenstern?

Ham.

E dragi moj Prijatelj,

Saj sta poganjala se za ovo delo:
In ne težita mi vesti: nju padca
Je lastno nju prilizovanje krivo.
Nevarno je, če se stvari nejáke
Postavijo med divje mahe mečev
Sovražnikov močnejših.

Hor.

Kakšen kralj!

Ham.

Kaj misliš, ali zdaj ni prav, da njemu,
Ki mi ubil očeta, mater oskrunil,
Se vrinil je med voljo mojo in moj up,
Ki po življenji mojem je hlepél,
In to-le vse tako zvijačno — da mu
Ta roka plača? Al ni hudó
Če rak ta na telesu mojem
Še dalje žre?

Hor.

Zvedel bo iz Anglije

Za rana, kak izid je stvar imela.

Ham.

O da! med tem je moj čas: enega možá
Življenje je, ko da bi eno štel. —
Skrbi me pa, Horacij dragi, da
Sem na Laerta se tako spozabil;
Zakaj v podobi svoje pravde vidim
Njegovo sliko. Močno ga spoštujem:
Todá bahánje s žalostjo njegovo
Me je razkačilo.

Hor.

Pst! Kdo je tukaj?